

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΕΜΠΕΙΡΟΓΝΩΜΟΝΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΤΗΣ 10.5.2002

Την Παρασκευή 10 Μαΐου 2002 πραγματοποιήθηκε η τρίτη συνάντηση του Συμβουλίου Εμπειρογνομώνων για το μέλλον της Ευρώπης, υπό την προεδρία του Αναπληρωτή Υπουργού Εξωτερικών κ. Τάσου Γιαννίση. Στη συνάντηση ήταν παρόντα όλα τα Μέλη του Συμβουλίου, πλην του κ. Φατούρου. Στη συνάντηση μετείχε και ο ευρωβουλευτής και εκπρόσωπος του ελληνικού κοινοβουλίου στη Συνέλευση κ. Παρασκευάς Αυγερινός.

Ο εκπρόσωπος της κυβέρνησης στη Συνέλευση κ. Γ. Κατηφόρης ενημέρωσε τα μέλη του Συμβουλίου Εμπειρογνομώνων για τα αποτελέσματα της Ολομέλειας της Συνέλευσης της 15^{ης} και 16^{ης} Απριλίου. Σύμφωνα με τον κ. Κατηφόρη, παρόλο που οι παρεμβάσεις στη Συνέλευση είναι ακόμα γενικόλογες, η συζήτηση στη Συνέλευση έχει, ήδη, αρχίσει να αποκτά σχήμα.

Η Αποστολή της Ένωσης

Ως προς το θέμα της αποστολής της Ένωσης, σύμφωνα με τον κ. Κατηφόρη, δε μπορεί να πει κανείς ότι λέχθηκαν πολύ ενδιαφέροντα πράγματα. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν μεμονωμένες παρεμβάσεις. Δύο πρωτότυπες παρεμβάσεις προέρχονται από :

α) τον κ. Proinsias De Rossa, εκπρόσωπο του Ιρλανδικού Κοινοβουλίου και σοσιαλιστή, ο οποίος ζήτησε από την Ευρωπαϊκή Ένωση να επιχειρήσει να δαμάσει τις παγκόσμιες αγορές « the market must be tamed for the sake of society ». Πρόκειται για μια αξιόλογη ιδέα, που όμως απαιτεί την ανατροπή της φιλοσοφικής στάσης της κοινής αγοράς. Έτσι όπως εξελίσσεται η Ευρωπαϊκή Ένωση, μάλλον έχει ελάχιστες ελπίδες να γίνει δεκτή, ανήκει στη σφαίρα της ουτοπίας.

β) τον κ. Goeran Lennmarker, εκπρόσωπο του Σουηδικού Κοινοβουλίου, ο οποίος τόνισε την ανάγκη να επιτευχθεί ένας υψηλός βαθμός οικονομικής ανάπτυξης, γύρω στο 5% με 6% για μια δεκαετία, στις χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης, διότι διαφορετικά δε θα υπάρξει πραγματική ενοποίηση της ΕΕ.

Πρόκειται για μια σκέψη η οποία ανοίγει ευρύτερες προοπτικές και επιτρέπει συμμαχίες με τα νέα κράτη-μέλη. Ήδη ο Αντιπρόεδρος Guil. Amato έδωσε την πρόταση αυτή του Lennmarker στη Ρώμη για περαιτέρω επεξεργασία. Ο κ. Κατηφόρης ανέλαβε να αναπτύξει περισσότερο την παραπάνω πρόταση και να ενημερώσει σχετικώς τα Μέλη.

Η Ευρώπη ως παγκόσμια δύναμη

Πρώτο σε σειρά ενδιαφέροντος για τους συμμετέχοντες στη Συνέλευση ήταν το θέμα της ενδυνάμωσης της διεθνούς παρουσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Παρατηρήθηκε εντός της Συνέλευσης μια τάση, μάλλον δεξιάς προέλευσης, που εστιάζει την προσοχή της στην παγκόσμια διάσταση της ΕΕ και προβάλλει σταθερά αυτό το αίτημα, το οποίο τείνει να πάρει τη μορφή συνθήματος.

Θέματα εσωτερικής ασφάλειας, δικαιοσύνης και εσωτερικών υποθέσεων

Δεύτερο σε σειρά ενδιαφέροντος ήταν το θέμα της εσωτερικής ασφάλειας και της συνεργασίας σε θέματα δικαιοσύνης (τρομοκρατία, διεθνές έγκλημα, μετανάστευση, εμπόριο ανθρώπων, εμπόριο ναρκωτικών κλπ.)

Η κοινωνική πολιτική – ο συντονισμός των οικονομικών πολιτικών το κοινωνικό μοντέλο

Το σοσιαλιστικό ρεύμα που υποστηρίζει τα θέματα αυτά δεν προβάλλει ένα συγκεκριμένο αίτημα, το οποίο να τείνει να αναχθεί σε σύνθημα, όπως το αίτημα της Ευρώπης ως παγκόσμιας δύναμης.

Είναι χαρακτηριστικό ότι στην κατανομή των αρμοδιοτήτων σε αποκλειστικές συντρέχουσες και επιβοηθητικές, η ενίσχυση της απασχόλησης που προάγει το κοινωνικό μοντέλο της Ένωσης ανήκει στην αρμοδιότητα των Κρατών-Μελών και μόνο επιβοηθητικώς μπορεί να παρέμβει η Ευρωπαϊκή Ένωση. Πώς όμως θα προχωρήσει η Κοινωνική Ευρώπη με τέτοια κατανομή αρμοδιοτήτων ;

Κατά τις συζητήσεις του Προεδρείου, ο Πρόεδρος της Συνέλευσης V.G.d'Estaing μοιάζει να πιστεύει σε μια επανεθνικοποίηση και «αποευρωπαϊκοποίηση», χωρίς να αιτιολογεί ιδιαίτερα τη θέση του αυτή. Αναφέρθηκε απλώς στο ότι η ενιαία αγορά δεν έχει ακόμα ολοκληρωθεί, μοιάζει σαν ένα σώμα χωρίς μέλη. Βέβαια αυτή η απαισιόδοξη διάθεση δεν εκφράζεται μέσα στη Συνέλευση, αλλά αποτυπώνει το κλίμα του Προεδρείου.

Στο σημείο παρενέβη ο αναπληρωτής εκπρόσωπος της κυβέρνησης κ. Ιωακείμης για να επιβεβαιώσει ότι το κλίμα στη Συνέλευση είναι πολύ θετικό, ενοποιητικό. Σχεδόν το 99% των μελών της Συνέλευσης συμφωνεί α) να προχωρήσει η ΕΕ καταρχάς σε μια κοινή εξωτερική πολιτική και στη συνέχεια σε κοινή άμυνα β) στην αρχή της επικουρικότητας γ) σε αλληλεγγύη και συνοχή με τις υποψήφιες προς ένταξη χώρες. Επισήμανε, μάλιστα ότι ο κ. V.G.d'Estaing έχει τη δική του agenda, που όμως εκφράζει την άποψη των ισχυρών της ΕΕ.

Ο εκπρόσωπος του ελληνικού κοινοβουλίου στη Συνέλευση κ. Παρασκευάς Αυγερινός, έλαβε στο σημείο αυτό το λόγο για να δώσει τη δική του αντίληψη για τα τεκταινόμενα στη Συνέλευση. Εντόπισε τα εξής κύρια σημεία: α) το 85% έως 90% των συμμετεχόντων προκρίνει την ενοποιητική διαδικασία β) κυρίαρχο θέμα ήταν το θέμα της κοινής εξωτερικής πολιτικής και της πολιτικής ασφάλειας γ) οι υπό ένταξη χώρες, κυρίως οι Βαλτικές, διατηρούν επιφυλακτική στάση δ) παρουσιάστηκε σύγκρουση μεταξύ Γερμανών. Ο μεν Stoiber μίλησε για επανεθνικοποίηση πολιτικών και ήταν αρνητικός στο θέμα της κοινής εξωτερικής πολιτικής, ο δε Glotz του επιτέθηκε. Το ερώτημα που τίθεται είναι αν θα

συνεχισθούν αυτά τα φαινόμενα τώρα που δεξιές κυβερνήσεις, που εκφράζουν την αντιευρωπαϊκή συνιστώσα, παίρνουν την ηγεσία σε ολόκληρη την Ευρώπη.

Η στάση της Τουρκίας στη Συνέλευση

Οι εκπρόσωποι μας στη Συνέλευση ενημέρωσαν τα μέλη ότι οι εκπρόσωποι της Τουρκίας δείχνουν μεγάλο ενδιαφέρον για την κοινή εξωτερική πολιτική και τη δημοκρατία στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Τονίσθηκε ότι οι Τούρκοι εκπρόσωποι δεν είναι Ευρωβουλευτές, αλλά εθνικοί βουλευτές και επομένως δεν έχουν επίγνωση των διαδικασιών σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης. Θεωρούν ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση θέλει να παίξει ένα παγκόσμιο ρόλο, άρα η Τουρκία θα είναι η πρώτη μεταξύ των υπολοίπων χωρών σε μια διεθνή παρουσία της ΕΕ. Επίσης οι τοποθετήσεις τους υπέρ της δημοκρατίας και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων ήταν εξόφθαλμα προκλητικές.

Ενίσχυση της αποτελεσματικότητας των θεσμικών οργάνων της ΕΕ

A) Ως προς το Συμβούλιο

Στη Συνέλευση υπήρξε ομαδική κατακραυγή του θεσμού της εκ περιτροπής εναλλαγής των κρατών-μελών στην Προεδρία της Ένωσης. Υποστηρίχθηκαν, βέβαια και αντεπιχειρήματα.

Επίσης, υπήρξε κατακραυγή κατά των εξειδικευμένων Συμβουλίων (Γεωργίας, Δικαιοσύνης, Εσωτερικών), τα οποία θεωρήθηκαν αδιαφανή και προτάθηκε να τους αφαιρεθούν οι νομοθετικές αρμοδιότητες.

Άλλη πρόταση ως προς την αποτελεσματική λειτουργία του Συμβουλίου ήταν αυτή που υποστηρίζει τη διάσπασή του σε Συμβούλιο Γενικών Υποθέσεων και σε Συμβούλιο Εξωτερικών Υποθέσεων (τα Συμβούλια Υπουργών μπορούν να παραμείνουν, ως εκτελεστικά όργανα, ίσως, υπό την Προεδρία του αντίστοιχου Επιτρόπου).

Τέλος, προτάθηκε να υπάρχουν επιτροπές προπαρασκευαστικές των εργασιών του κάθε Συμβουλίου.

B) Ως προς την Επιτροπή

Προτάθηκε η μείωση των μελών της Επιτροπής, στην οποία δεν θα εκπροσωπούνται πλέον όλα τα κράτη-μέλη. Οι εκπρόσωποι των κρατών-μελών που δεν εκπροσωπούνται στην Επιτροπή θα καταλαμβάνουν άλλες θέσεις στα διάφορα κεντρικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, π.χ. στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, έτσι ώστε να επιτυγχάνεται η αναγκαία ισορροπία μεταξύ των κρατών-μελών.

Γ) Ως προς την εκλογή του Προέδρου της Επιτροπής

Τέθηκε το θέμα της εκλογής του Προέδρου της Επιτροπής ή του Συμβουλίου. Οι αντιδράσεις είναι ακόμα διστακτικές. Πρώτοι έκαναν την πρόταση οι Γάλλοι. Οι Άγγλοι, όμως, επειδή φοβούνται τη μεγάλη επιρροή που θα ασκεί ένας εκλεγμένος Πρόεδρος της Επιτροπής, ανήγαγαν το θέμα της εκλογής σε *casus belli*. Μήπως, τελικά με την εκλογή του Προέδρου τίθενται σε δυσμενέστερη θέση τα μικρά κράτη-μέλη;

Δ) Εναλλακτική πρόταση

Ο Barnier έθεσε το ζήτημα της παράλληλης οργανωτικής διαδικασίας, μιας διαδικασίας που θα επιτρέπει την ενίσχυση της υπερεθνικότητας σε συγκεκριμένες πτυχές της Ένωσης και τη διατήρηση της διακυβερνητικής μεθόδου σε άλλες, π.χ. σε θέματα εξωτερικής πολιτικής και άμυνας.

Η διαμόρφωση της συνταγματικής Συνθήκης

Υπήρξαν δύο προτάσεις: A) Να υπάρξουν δύο κείμενα. Το ένα να είναι αυστηρό και αυξημένης τυπικής ισχύος που να αναθεωρείται με ομοφωνία και το άλλο να

αναθεωρείται με αυξημένη πλειοψηφία Β) Να υπάρχει μια συνταγματική συνθήκη και το υπόλοιπο κερτημένο να το χειρίζεται το Συμβούλιο ως παράγωγο δίκαιο.

Ομάδες Εργασίας-Working groups

Στην τελευταία του συνεδρίαση το Προεδρείο της Συνέλευσης καθόρισε έξι ομάδες εργασίας που θα αποτελούνται από μέλη της Συνέλευσης και θα ασχοληθούν με τα ακόλουθα θέματα: (α) Ποιος είναι ο καταλληλότερος τρόπος να ελέγχεται η τήρηση της αρχής της επικουρικότητας. Πρέπει να ιδρυθεί ελεγκτικός μηχανισμός που να έχει πολιτικό ή/και νομικό χαρακτήρα; (β) Ένταξη της Χάρτας των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων στη Συνθήκη. Ποιες θα ήταν οι συνέπειες μιας ενδεχόμενης προσχώρησης της Κοινότητας Ένωσης στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων; (γ) Ποιες θα ήταν οι επιπτώσεις μιας ρητής αναγνώρισης της νομικής προσωπικότητας της ΕΕ; Και ποιες της συγχώνευσης της νομικής προσωπικότητας της Ένωσης με κείνη της Ευρωπαϊκής Κοινότητας; (δ) Καταγραφή των επιτυχέστερων τρόπων συμμετοχής των Εθνικών Κοινοβουλίων στη λειτουργία της Ένωσης. (ε) Συντονισμός οικονομικών πολιτικών εν όψει της κυκλοφορίας του Ευρώ. (στ) και συμπληρωματικές αρμοδιότητες

Προτάθηκε να κατανεμηθούν τα θέματα των working groups ανάμεσα στα μέλη του Συμβουλίου Εμπειρογνομώνων, για να συνταχθούν σύντομα κείμενα εργασίας ή και θέσεων για το καθένα από τα θέματα αυτά.

Η κατανομή των θεμάτων μεταξύ των μελών έγινε ως εξής:

A) Επικουρικότητα: κ. Ν. Σκανδάμης

B) Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων: κ. Γ. Παπαδημητρίου

Γ) Νομική Προσωπικότητα της ΕΕ: κκ. Α. Φατούρος, Α. Πλιάκος

Δ) Εθνικά Κοινοβούλια: κκ. Α. Πλιάκος, Π. Ιωακειμίδης

Ε) Οικονομική Διακυβέρνηση: κ. Λ. Τσούκαλης

Στ) Συμπληρωματικές Αρμοδιότητες: κ. Κ. Στεφάνου

Τα θέματα δικαστικής συνεργασίας θα αναλάβει ο κ. Χ. Παμπούκης.

Επειδή οι ομάδες εργασίας της Συνέλευσης θα αρχίσουν να λειτουργούν άμεσα, δηλαδή τον Ιούνιο και θα συνέλθουν τέσσερις φορές με στόχο να παραδώσουν το έργο τους τον Οκτώβριο, **θα πρέπει και τα μέλη του Συμβουλίου Εμπειρογνωμόνων να παραδώσουν τα κείμενά τους μέχρι τις 10 Ιουνίου**, έτσι ώστε να συζητηθούν εγκαίρως.

Παρατηρήθηκε από τα μέλη ότι δεν υπάρχει ένα πλήρως διαρθρωμένο και σχεδιασμένο πρόγραμμα δουλειάς της Συνέλευσης και ότι με τις υπάρχουσες ομάδες εργασίας δεν υπάρχει πρόβλεψη για προετοιμασία των υπολοίπων «μεγάλων» θεμάτων, όπως π.χ. της απλοποίησης των Συνθηκών. Θεωρήθηκε ότι θα έπρεπε να καθορισθούν τρεις ακόμα ομάδες εργασίας: α) Προβλήματα σχετικά με την προώθηση της ΚΕΠΑΑ, β) Απλοποίηση των Συνθηκών, γ) Η Ευρώπη της αλληλεγγύης, της συνοχής, της αναδιανομής.

Διαμόρφωση ενιαίου κειμένου που να αποτυπώνει τις θέσεις των μελών

Ο Αναπληρωτής Υπουργός ζήτησε να αρχίσει να δημιουργείται ένα κείμενο που να αποτυπώνει σε προκαταρκτική μορφή, έστω ατελή και αδύναμη, τη θέση του Συμβουλίου Εμπειρογνωμόνων για το Μέλλον της Ευρώπης και κατ' επέκταση και την ελληνική θέση στη Συνέλευση. Διατυπώθηκαν ορισμένοι προβληματισμοί από τα μέλη, κατά πόσον είναι δυνατόν να διατυπωθεί ένα ενιαίο κείμενο από τη στιγμή που ως χώρα δεν έχουμε ξεκαθαρίσει την κεντρική πολιτική μας θέση, το πόσο, δηλαδή θέλουμε να προχωρήσουμε στην ενοποίηση της ΕΕ. Άλλοι από τα μέλη ανέφεραν ότι υπάρχουν ορισμένα κείμενα αφετηρίας, όπως αυτό του Πρωθυπουργού, τα οποία σε συνδυασμό με τα κείμενα των μελών μπορεί να συνθέσουν ένα κεντρικό κείμενο. Άλλοι μίλησαν για την ανάγκη ορισμένων, λιτών αλλά επεξεργασμένων θέσεων, άλλοι για τη διαμόρφωση ορισμένων βασικών ερωτημάτων, κατά το παράδειγμα του Λάακεν και άλλοι, τέλος, για την ανάγκη να υπάρξει ένας «μπούσουλας», που να αποτυπώνει και την κατάσταση όπως διαμορφώνεται σήμερα, με τη δεδομένη ισορροπία δυνάμεων.

Η Ολομέλεια της Συνέλευσης την 23^η και 24^η Μαΐου θα ασχοληθεί με τις δυνατότητες και τα μέσα που απαιτούνται, προκειμένου η Ένωση να φέρει σε πέρας τους στόχους της.

Η επόμενη συνάντηση του Συμβουλίου Εμπειρογνομόνων για το Μέλλον της Ευρώπης ορίστηκε την Παρασκευή 14 Ιουνίου 2002.

Μέχρι τη Δευτέρα 10 Ιουνίου αναμένονται στο γραφείο του Υπουργού τα κείμενα των μελών που παρακολουθούν τις ομάδες εργασίας της Συνέλευσης.

Μέχρι το τέλος Ιουνίου αναμένεται ένα γενικό κείμενο από τον κ. Ιωακειμίδα, προκειμένου να συζητηθεί από τα μέλη του Συμβουλίου Εμπειρογνομόνων εντός του Ιουλίου